

Огляд програмних засобів для автоматизації роботи шкільної бібліотеки

Юрій Серов¹, Марина Ковальчук²

Кафедра соціальних комунікацій та інформаційної діяльності, Національний університет “Львівська політехніка”, УКРАЇНА, м.Львів, вул.С.Бандери, 12,
E-mail: 1. syerov@ridne.net, 2. malishkkk@ukr.net

The article considers important problem of school library automation. Description of the most popular library's software systems and their main features are given. Propositions for school library's software choosing were given.

Ключові слова – автоматизація, обслуговування, бібліотечний фонд, бібліотека, програмний засіб.

I. Вступ

У наш час відбувається процес становлення інформаційного суспільства, де велику роль відіграють інформаційні технології, які забезпечують швидкий доступ до інформації. Важливим інформаційним центром сучасного суспільства є бібліотека і тому постала проблема автоматизації її роботи, що забезпечить швидке, повне і якісне обслуговування користувачів.

II. Мета автоматизації роботи шкільної бібліотеки

Постійне збільшення об'ємів інформації в усіх сферах діяльності людини, а також відповідні потреби користувачів, складність робіт з обробки документів стимулюють застосування комп'ютерів і пов'язаних з ними засобів та технологій у практику бібліотечно-інформаційної роботи.

Автоматизація приносить в роботу бібліотеки цілий ряд нових можливостей, одночасно усуваючи значну кількість рутинних операцій, а значить – і підвищує ефективність роботи.

Мета автоматизації – це підвищення продуктивності та ефективності праці співробітників бібліотеки і, як результат – якісно виконана бібліотечна послуга.

Впровадження інформаційних технологій у діяльність бібліотек реалізує основні критерії якості інформаційного обслуговування – повноту й оперативність одержання даних. Тому одним з найбільш перспективних напрямків розвитку бібліотек є використання електронних ресурсів.

III. Програмні засоби

Перш ніж провести автоматизацію роботи бібліотеки, необхідно вибрати програмне забезпечення. При його виборі слід звернути увагу на особливості шкільних бібліотек: невеликий книжковий фонд; розділення фонду підручників та іншої літератури; вся робота проводиться одним, часто некваліфікованим працівником.

Російська система "ІРБІС" є досить функціональною, і забезпечує реалізацію майже всіх функцій, потрібних шкільним бібліотекам. До недоліків даної системи можна віднести надлишковість і складність освоєння для нефахівців, що є суттєвою проблемою для масового впровадження в систему шкільних бібліотек. Вартість такої системи – 2245 грн.

Система "UniLib" призначена для автоматизації бібліотечних процесів обслуговування читачів, а також комплектування, обліку та обробки літератури. Дана система відрізняється зручністю і простотою користування в поєднанні з повнотою функціональних можливостей.

Система "УФД/Бібліотека" має забезпечити автоматизацію основних виробничих циклів: каталогізацію видань – облік фонду – аналіз стану фонду; реєстрацію читачів. На жаль, дана система не дає можливості реалізувати багато функцій, специфічних для шкільних бібліотек, хоча і має деяку надлишковість в інших функціях. Ціна такої системи коливається від 7 до 28 тис. грн. (залежно від кількості користувачів, які обслуговуються).

Російська система "МАРК-SQL". Серед плюсів даного продукту можна відзначити те, що він спеціально розроблений для використання в шкільних бібліотеках, а отже якнайкраще підходить для використання в закладах освіти. Розробка супроводжується досить докладною інструкцією. Але є і значні недоліки: перший – підтримка даного продукту в Україні не проводиться, другий – система пристосована до російських стандартів, які не підходять для українських бібліотек. Орієнтовна вартість системи для навчальних закладів – 65 тис. грн.

Система "Бібліограф" дозволяє в короткий термін сформувати електронний каталог, організувати пошук та замовлення літератури читачами і розпочати реєстрацію видачі та повернення книг та періодики. Програми пакету мають зручну та детальну довідкову систему, яка допоможе швидко навчитись ефективно їх використовувати. Недоліком системи є те, що даний продукт не підтримує пошук у каталогах інших бібліотек і зведених каталогах.

Після аналізу систем автоматизації, було зроблено висновок, що у шкільні бібліотеки краще впроваджувати автоматизовану систему "ІРБІС", яка є не дуже дорогою і забезпечує автоматизацію усіх видів робіт шкільної бібліотеки.

IV. Висновок

Отже, автоматизація роботи бібліотеки є важливим кроком, який полегшить роботу шкільних бібліотекарів і звільнить їх від ряду рутинних робіт по підготовці картотек, видань, списків, звітної документації.

Література

1. Сочинська Н.А. Організація роботи шкільної бібліотеки. / Н.А. Сочинська. – Миколаїв, 2008. – № 630 "Комп'ютерні системи та мережі". – 72 с.
2. Костенко Л. Й. Бібліотечні електронні інноваційні технології / Л.Й. Костенко // Бібл вісн. – 2003. – № 6. – С. 13-17.